

Projekt

**UCHWAŁA NR XVIII/...../2025
RADY POWIATU WODZISŁAWSKIEGO**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

w sprawie apelu do Ministra Finansów i Gospodarki dotyczącego konieczności dokonania przeglądu oraz korekty mechanizmu podziału dochodów jednostek samorządu terytorialnego

Na podstawie § 5 ust. 2 pkt 3 Statutu Powiatu Wodzisławskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 2018 r. poz. 6365 ze zmianami)

**Rada Powiatu Wodzisławskiego
uchwała co następuje:**

§ 1. Rada Powiatu Wodzisławskiego, mając na uwadze konstytucyjną zasadę adekwatności podziału środków publicznych w stosunku do przypisanych jednostkom samorządu terytorialnego zadań (art. 167 Konstytucji RP) oraz zasadę równego traktowania podmiotów podobnych (art. 32 Konstytucji RP), apeluje do Ministra Finansów i Gospodarki o pilne dokonanie analizy działania algorytmu podziału dochodów jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzonego ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz podjęcie działań prowadzących do jego korekty.

§ 2. Rada Powiatu Wodzisławskiego wskazuje, iż nowy mechanizm obliczania dochodów, w tym udziałów w PIT i CIT oraz kwoty subwencji ogólnej, prowadzi do powstania nieuzasadnionych i trudnych do akceptacji różnic pomiędzy powiatami ziemskimi województwa śląskiego, w szczególności pomiędzy powiatami o zbliżonej strukturze społecznej, funkcjonalnej oraz zakresie wykonywanych zadań. Sytuacja w której należne Powiatowi Wodzisławskiemu łączne dochody z ww. tytułów wzrastają w stosunku do roku poprzedniego jedynie o 5 076 024,80 zł tj. o 2,48%, natomiast innemu powiatowi aż o 42 509 013,36 zł, tj. o 26,83% budzi, wobec braku jakichkolwiek nadzwyczajnych okoliczności uzasadniających tak duże rozbieżności, poważne wątpliwości co do racjonalności i sprawiedliwości działania algorytmu.

§ 3. W ocenie Rady Powiatu Wodzisławskiego wynikające z nowego algorytmu znaczące dysproporcje w poziomie należnych dochodów publicznych nie odpowiadają realnym potrzebom finansowym jednostek, w tym kosztom:

- 1) wieloletniego i narastającego niedofinansowania zadań oświatowych,
- 2) niedostatecznego finansowania zadań z zakresu administracji rządowej,
- 3) konieczności stałego, wysokokosztowego wsparcia szpitali powiatowych,
- 4) obsługi długu, którego zasadniczą przyczyną są wieloletnie niedobory w przekazywanych przez państwo środkach na realizację zadań ustawowych.

§ 4. Rada Powiatu Wodzisławskiego zwraca się do innych jednostek samorządu terytorialnego, które mogą być dotknięte negatywnymi skutkami działania nowego algorytmu podziału dochodów, a w szczególności do:

- 1) Powiatu Zawierciańskiego,
- 2) Powiatu Tarnogórskiego,
- 3) Powiatu Raciborskiego,
- 4) Powiatu Lublinieckiego,
- 5) Powiatu Kłobuckiego,
- 6) Powiatu Cieszyńskiego,
- 7) Powiatu Myszkowskiego,

z prośbą o udzielenie poparcia niniejszemu apelowi poprzez wystąpienie do Ministra Finansów i Gospodarki z wnioskiem o dokonanie przeglądu i korekty przyjętych rozwiązań. W ocenie Rady, wspólne wystąpienie samorządów powiatowych znacząco zwiększy szansę na podjęcie przez Ministra Finansów i Gospodarki działań naprawczych.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Powiatu Wodzisławskiego zobowiązując go do przesłania powyższej uchwały Ministrowi Finansów i Gospodarki oraz jednostkom samorządu terytorialnego, o których mowa w § 4.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wprowadzono nowy model podziału dochodów JST, w szczególności dotyczący udziałów w PIT i CIT oraz subwencji ogólnej. Zmiana ta miała służyć uproszczeniu systemu, zwiększeniu jego przejrzystości oraz lepszemu odzwierciedleniu zróżnicowania potencjału dochodowego jednostek samorządu terytorialnego.

Analiza wykonana na podstawie danych przekazanych przez Ministerstwo Finansów dotyczących prognozowanych dochodów powiatów województwa śląskiego na rok 2026 wskazuje jednak, że przyjęty algorytm prowadzi do powstania **znaczących i trudnych do uzasadnienia różnic** w wysokości środków przekazywanych poszczególnym powiatom ziemskim – w tym powiatom o zbliżonym charakterze, podobnej strukturze społecznej i zbliżonej skali realizowanych zadań.

Przykładowo, podczas gdy Powiat Wodzisławski odnotowuje wzrost dochodów z tytułu PIT, CIT i subwencji ogólnej o 2,48%, w Powiecie Rybnickim wzrost ten wyniesie 25,19%, w Powiecie Pszczyńskim 28,75%, a w Powiecie Bielskim 26,83%. Zestawienie to pokazuje, że obecny mechanizm „produkuje” silne dysproporcje finansowe pomiędzy jednostkami tego samego rodzaju, funkcjonującymi w ramach jednego województwa.

Co więcej, zgodnie z informacją otrzymaną z Ministerstwa Finansów (pismo ZT3.4750.28.2025), kwota należnej Powiatowi Wodzisławskiemu subwencji ogólnej na rok 2026 będzie niższa o 11 37 379,00 zł w porównaniu do roku 2025, co dodatkowo pogarsza sytuację finansową jednostki.

W ocenie Rady Powiatu Wodzisławskiego powyższe wyniki stoją w sprzeczności z konstytucyjnymi zasadami:

1. **adekwatności środków publicznych** w stosunku do zakresu zadań publicznych powierzonych samorządowi terytorialnemu (art. 167 Konstytucji RP),

2. **równego traktowania podmiotów podobnych** (art. 32 Konstytucji RP).

Zgodnie z art. 167 ust. 4 Konstytucji, zmiany w zakresie dochodów JST nie mogą prowadzić do zmniejszenia ich istotnego poziomu. Tymczasem znaczący spadek subwencji ogólnej w połączeniu z niewielkim wzrostem udziałów w podatkach dochodowych realnie pogarsza sytuację finansową Powiatu Wodzisławskiego, który już dziś boryka się z narastającymi niedoborami finansowania oświaty, zaniżonym finansowaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz koniecznością stałego, wysokokosztowego wspierania szpitala powiatowego.

Wydatki ponoszone przez powiaty nie wynikają z ich autonomicznych decyzji, lecz z obowiązków ustawowych. Prawidłowo zaprojektowany algorytm dochodów JST powinien odzwierciedlać nie tylko potencjał dochodowy, lecz także **rzeczywiste potrzeby wynikające z realizacji zadań publicznych**, w tym historyczne niedofinansowanie zadań edukacyjnych oraz administracji rządowej. Obecny model tego nie zapewnia.

W związku z tym uznaje się za konieczne skierowanie apelu do Ministra Finansów o dokonanie przeglądu i korekty algorytmu podziału dochodów JST tak, aby bardziej odzwierciedlał rzeczywiste potrzeby finansowe jednostek oraz zapewniał równe i sprawiedliwe traktowanie wszystkich powiatów.

Wobec powstałych wątpliwości co do racjonalności i proporcjonalności działania nowego algorytmu, Rada Powiatu Wodzisławskiego uznała za zasadne **zwrócenie się do innych jednostek województwa śląskiego, które mogą być dotknięte negatywnymi skutkami zmian**, o poparcie niniejszego apelu.

Wspólny, solidarny głos jednostek samorządu terytorialnego tradycyjnie zwiększa skuteczność działań podejmowanych na forum krajowym i sprzyja dialogowi z administracją rządową. Samorządy powiatowe województwa śląskiego cechuje zbliżona struktura społeczna, funkcjonalna i gospodarcza, a współdziałanie w sprawach o znaczeniu ustrojowym zawsze było elementem dobrej praktyki, ugruntowanej wieloletnią tradycją samorządową.

Celem uchwały nie jest kwestionowanie ustawowych rozwiązań, lecz **apel o dokonanie weryfikacji i ewentualnej korekty algorytmu**, tak aby podział środków publicznych:

- był przejrzysty,
- opierał się na czytelnych i obiektywnych kryteriach,
- odzwierciedlał faktyczne potrzeby finansowe samorządów,
- nie prowadził do patologicznego zróżnicowania dynamiki dochodów jednostek o porównywalnych zadaniach.

Podjęcie uchwały służy ochronie interesu mieszkańców Powiatu Wodzisławskiego oraz wyraża troskę o zachowanie równowagi i racjonalności finansów samorządowych w całym województwie.

SKARBNIK

Mariusz Rakowski